

Trafikavdelningen
Buss och Färdtjänst

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2014-09-08
Version 1.0

Diarienummer
TN 2014-0449
Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Handläggare
Sara Catoni
08-686 1937
sara.catoni@sll.se

Trafiknämnden
2014-09-23, punkt 8

Beslut avseende tillägg till uppdragsavtal E19 för busstrafikområdena Huddinge/Botkyrka/Söderort och Nacka/Värmdö

Ärendebeskrivning

I ärendet föreslås överenskommelse med trafikutövaren Keolis Sverige AB avseende busstrafikområdena Huddinge/Botkyrka/Söderort och Nacka/ Värmdö ("Uppdragsavtal E19"). Överenskommelsen innefattar bland annat trafikutövarens egenfinansiering av nyanskaffning av biogas- och etanolbussar för uppdraget, en garanterad avtalstid till augusti år 2021 samt översyn av avtalets bestämmelser om förnybart drivmedel.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande den 8 september 2014.

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att objektet "miljöbussfinansiering" utgår från investeringsplanen för planåren 2015-2019

Trafiknämnden föreslås med stöd av och inom ramen för förvaltningsuppdraget avseende AB Storstockholms lokaltrafik besluta uppdra åt förvaltningschefen

att med Keolis Sverige AB ingå tilläggsavtal till uppdragsavtal E19 för busstrafikområdena Huddinge/Botkyrka/Söderort och Nacka/Värmdö i enlighet med vad som framgår av detta tjänsteutlåtande,

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2014-09-08
Version 1.0

Diarienummer

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

Ärendet innehåller förslag till överenskommelse mellan AB Storstockholms lokaltrafik ("SL") och Keolis Sverige AB ("Keolis") avseende Uppdragsavtal E19. Överenskommelsen, som har diskuterats mot bakgrund av att Uppdragsavtal E19:s miljömål i princip redan är uppnådda, innehåller följande element:

- Samtliga bussar ska från och med 1 januari 2015 och under fortsatt avtalstid drivas med förnybart drivmedel.
- Samtliga tillkommande bussar ska från och med den 1 januari 2015 och under fortsatt avtalstid egenfinansieras av Keolis utan återtagandegaranti från SL/Stockholms läns landsting.
- Avtalstiden ska löpa till tidtabellskifte augusti år 2021.
- Samtliga etanolbussar i busstrafikområdet Nacka/Värmdö ska på Keolis bekostnad konverteras till biodieselbussar och hyras av Keolis t o m år 2024 med disponeringsrätt inom hela SL:s trafikeringsområde. Kravet på tankning av etanol ska utgå för depå Charlottendal.
- Dispens ska utfärdas avseende genomsnittsåldern för bussarna inom busstrafikområde Nacka/Värmdö.
- Dispens ska utfärdas avseende förbrukningskravet för biogas.

Bakgrund

Busstrafiken inom uppdragsavtal E19 bedrivs sedan driftstarten i augusti år 2011 med Keolis som trafikutövare. Avtalet löper maximalt i tio år från driftstarten år 2011 förutsatt att ingen av parterna under avtalets giltighet utnyttjar sin rätt att, som tidigast efter sju år efter driftstart, säga upp avtalet till upphörande med beaktande av 24 månaders uppsägningstid.

Fullmäktige inom Stockholms läns landsting har i december 2011, i enlighet med Stockholms läns landstings ("SLL") miljöpolitiska program, antagit ett miljömål som innebär att minst 75 % av bussarna i SL-trafiken ska drivas med förnybart drivmedel år 2016. I enlighet med kommande miljöplan förväntas fullmäktige under hösten 2014 besluta att 100 % av bussarna inom SL-trafiken ska drivas med förnybart drivmedel senast år 2021. Inom uppdragsavtal E19 uppgår andelen förnybart drivmedel i juli år 2014 till 99,6 % inom busstrafikområde Nacka/Värmdö och 98,3 % inom busstrafikområde Huddinge/Botkyrka/Söderort.

SL:s inriktning har, allt sedan upphandling av busstrafiken inleddes i början av 1990-talet, varit att bussentreprenörerna ska svara för anskaffning och

Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2014-09-08
Version 1.0

Diarienummer

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

finansiering av bussar själva. Vissa undantag har förekommit främst för att kunna uppfylla SLL:s miljömål. Vid upphandling av uppdragsavtal E19 bedömdes det mest fördelaktiga ekonomiska alternativet vara att SL ansvarade för finansiering av etanol- och biogasbussar varvid SL i avtalet åtagit sig att erbjuda finansiering av Keolis nyanskaffning av denna typ av bussar. I enlighet med detta åtagande har SL via dess dotterbolag AB SL Finans sedan driftstarten årligen upphandlat en extern leasingfinansiering.

Mot bakgrund av att uppdragsavtal E19:s miljömål i princip är uppnådda samt för reglering av diskussionen om tolkningen av utökningstakten för andelen förnybart bränsle och säkerställande av fossilfri trafik inom avtalsområdet, har parterna diskuterat en överenskommelse som bl a innebär att Keolis ska egenfinansiera nyanskaffning av bussar, en garanterad avtalstid till augusti år 2021 samt översyn av avtalets bestämmelser om förnybart drivmedel.

Överväganden

Andel förnybart bränsle

Keolis har mot bakgrund av det förmånliga marknadsläget för RME bränsle valt att konvertera dieselbussar till biodieselbussar inom uppdragsavtal E19. För det fall priset för RME bränsle skulle stiga kraftigt, riskerar SL att den aktuella höga andelen förnybart bränsle justeras ned av Keolis genom att Keolis istället kan välja att tanka diesel. Per juli 2014 är det endast 7 bussar som inte drivs med förnybart bränsle. Trafikförvaltningen beräknar att den tillkommande kostnaden för beställning av förnybart bränsle för dessa 7 bussar, vilket således innebär att uppdragsavtal E19 blir 100 % fossilfritt, uppgår till ett obetydligt belopp under avtalstiden.

Inom busstrafikområde Nacka/Värmdö trafikerar per juli år 2014 85 etanolbussar. Underhållet av etanolbussar är kostnadsdrivande då etanol som bränsle är frätande och därför kräver ett högre antal servicetillfällen jämfört med biodiesel/dieselbuss. Bränslekostnaden för etanol är även större jämfört med RME i dagsläget. Keolis har mot denna bakgrund lämnat förslag till ombyggnation av etanolbussarna i Nacka/Värmdö till biodieselbussar. För SL innebär ombyggnationen en minskad kostnad då förändringspriserna är lägre för RME än för etanol varför ombyggnationen uppskattas innebära en större besparing för SL. Ombyggnationen av bussarna förutsätter godkännande av bussarnas finansiär och av SL Finans som uthyrare. Efter ombyggnationen ska Keolis fritt få disponera bussarna inom Stockholms län, men också vara förpliktigad att hyra desamma till dess att bussarna har uppnått en ålder av 13 år, d v s t o m år 2024, istället för att lämna tillbaka dessa bussar till SL Finans vid uppdragsavtalets upphörande år 2021. Den utökade hyresperioden innebär en minskad restvärdesrisk för SL Finans. I och med att samtliga etanolbussar i

Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2014-09-08
Version 1.0

Diarienummer

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

busstrafikområde Nacka/Värmdö efter ombyggnationen är biodieselbussar avsåger sig Keolis rätten till att kräva etanoltankning i depå Charlottendal.

Förslag

Till säkerställande av uppfyllande av SLL:s miljömål, möjliggörande att uppdragsavtal E19 blir ett 100 % fossilfritt avtal samt reglering av diskussionerna rörande utökningstakten andel förnybart bränsle, föreslår trafikförvaltningen att SL lägger en skriftlig beställning till Keolis som innebär att samtliga bussar inom uppdragsavtal E19 från och med den 1 januari 2015 och under fortsatt avtalstid ska drivas med 100 % förnybart bränsle.

Trafikförvaltningen föreslår vidare överenskommelse om ombyggnation av etanolbussar till biodieselbussar i trafikområde Nacka/Värmdö, dispositionen av bussarna efter ombyggnationen samt ändring av hyresperioden för bussarna i hyresavtalet mellan SL Finans och Keolis.

Finansiering av bussar

Avtalskraven innebär att alla nyanskaffade bussar i uppdragsavtal E19 ska vara miljöbussar. SL har åtagit sig att erbjuda finansiering av Keolis nyanskaffning av biogas- och etanolbussar. I enlighet med detta åtagande har SL via dotterbolaget AB SL Finans ("SL Finans") årligen upphandlat en extern leasingfinansiering eftersom det är Keolis som sköter fordonsanskaffningen. Enbart för år 2014 kommer SL att ha finansierat 37 biogasbussar och Keolis bedömning är att under år 2015 maximalt 38 biogasbussar behöver införskaffas. Behovet av tillkommande bussar för övriga avtalsår är svårt att uppskatta i dagsläget, men finansieringsåtagandet kommer att behöva infrias årligen.

I investeringsplanen finns en total investeringsutgift om totalt 757 miljoner kronor upptaget fördelat på perioden 2015-2019.

Finansieringsåtagandet innebär en estimerad årlig kostnad för upphandling av finansiering och administration kring bussarna om 1 miljon kr, vilka efter genomförd upphandling, hyrs ut av SL Finans till Keolis enligt separat hyresavtal i form av underbilaga till uppdragsavtalet. Vid upphörande av uppdragsavtalet återlämnar Keolis bussarna till SL Finans som står med restvärdesriskerna för bussarna.

Vid ett fortsatt finansieringsåtagande under resterande avtalstid estimerar trafikförvaltningen att restvärdesrisken ökar med totalt ca 450 miljoner kr. Att Keolis från och med den 1 januari 2015 egenfinansierar samtliga tillkommande nya bussar innebär att SL befrias från restvärdesrisker för dessa bussar vid

Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2014-09-08
Version 1.0

Diarienummer

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

avtalets slut. SL Finans undviker även årliga upphandlingskostnader för finansiering.

Avtalstid E19

Uppdragsavtal E19 löper maximalt till och med det datum som infaller tio år från driftstarten i augusti 2011. SL och Keolis har dock en ömsesidig rätt att säga upp avtalet till upphörande som tidigast sju år från driftstart med beaktande av 24 månaders uppsägningstid, innebärande att avtalet som tidigast kan sägas upp till upphörande i augusti 2018.

Keolis har sedan driftstart tillhandahållit en pålitlig leverans av busstrafiken med nöjdare resenärer. Keolis jobbar aktivt med att förbättra kvaliteten och har lyckats inom många av avtalets prioriterade områden. Trafikförvaltningens bedömning är att uppdragsavtalet bidrar till att uppnå de av trafiknämnden fastställda övergripande målen, se mer information i informationsärende TN 2014-0068.

Upphandling av uppdragsavtal för busstrafik initieras normalt senast tre år före driftstart. Att parterna överenskommer om att avtalstiden ska löpa fram till år 2021 skulle således innebära ett säkerställande av busstrafiken inom trafikeringensområdena och att upphandlingsplanen följs.

Förslag

Mot ovan bakgrund föreslår trafikförvaltningen att SL ingår tilläggsavtal med Keolis innebärande att Keolis från och med den 1 januari 2015 ska egenfinansiera tillkommande bussar och avtalstiden garanteras till augusti år 2021. SL och Keolis äger dock fortsatt rätt till förtida upphörande av uppdragsavtalet enligt förutsättningarna i uppdragsavtalets huvudtext avsnitt 14.6.

Dispenser

I uppdragsavtal E19 och uppdragsavtal E22, (busstrafikområde Innerstaden och Lidingö) har Keolis åtagit sig att köpa och utnyttja en viss volym biogas per depå. SL har i sin tur köpeåtaganden för motsvarande volymer från Käppalaförbundet och Scandinavian Biogas. Med anledning av förseningar i färdigställandet av depå Charlottendal samt oklarhet kring byggnationen och kapaciteten för depå Tomtebodan och Fredriksdal föreslår trafikförvaltningen utfärdande av dispens vad gäller förbrukningskravet på biogas. Dispensen innebär att Keolis ges möjlighet att under uppdragsavtal E19:s avtalstid fritt disponera kravställda volymer biogas inom de båda uppdragsavtalens trafikområden samt medges en reduktion om 7 % på kravet på förbrukning av totalvolymen.

Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2014-09-08
Version 1.0

Diarienummer

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Vidare föreslås att SL, mot bakgrund av de mid-life renoveringar som Keolis genomfört för flertalet sk trängselbussar inom busstrafikområde Nacka/Värmdö, ska utfärda dispens för genomsnittsåldern för bussarna i detta busstrafikområde innebärande att genomsnittsåldern i Nacka/Värmdö höjs från avtalade 8 år till 10 år under perioden år 2018 tom år 2021. Ålderskravet på maximalt 16 år ska kvarstå.

Förslag

Trafikförvaltningen föreslår att SL ska utfärda dispenser mot ovan bakgrund.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Trafikförvaltningen beräknar att den framförhandlade överenskommelsen kommer att medföra ett totalt positivt utfall på driftsbudgeten för uppdragsavtal E19 om ca 20 miljoner kronor under avtalstiden.

Därtill påverkar överenskommelsen investeringsbudgeten eftersom Keolis från och med 1 januari 2015 kommer att egenfinansiera tillkommande bussar under resterande avtalstid år 2015 t o m år 2021 om totalt ca 802 miljoner kronor (uppskattningsvis totalt 229 bussar till ett anskaffningspris om ca 3 500 000 kr/st).

Sociala konsekvenser

Inga kända konsekvenser.

Konsekvenser för miljön

Trafikförvaltningen uppskattar att den framförhandlade överenskommelsen har direkt positiv miljöpåverkan i och med säkerställandet av att uppdragsavtalet blir 100 % fossilfritt.

Anders Lindström
Förvaltningschef

Sara Catoni
Trafikdirektör